

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 8 kor. | Negyed évre — — — 2 kor.
Fél évre — — — 4 " | Egyes szám ára — — — 16 fill.
Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Jajgatnak a városok lakói,

mert minden drága lett. De nemcsak lett, hanem napról-napra drágább lesz minden, s különösen az élelmiszerek árai emelkednek nemsokára — percenként. Az általános drágaságot már évek óta érezzük, szenvedjük, s most folyik az türethetetlen. A buza, a kukorica, rozs, árpa, liszt, kenyér, bab, lencse, a hus, a burgonya, zab, baromfi, zsir, szalonna, tojás stb. — mind első rendű szükségleteket kielégítő cikkek, amelyekre ma is mindenkinek szüksége van — olyan árt értéket el, aminőre a régi éhínségek idejéből ránk maradt iratokban sem találhatunk fel. A földmivelő gazdák ma duskálnak a pénzben. Minden terményüknek ára van. A faluk paraszt gazdái s általában a termelő falusi paraszt nép ma kiuzsorázza a fogyasztó városlakókat. A heti piacra kerülő egyes cikkekre a hatóságilag megállapított maximális árakat nem tartják be, vagy pedig kijátszák. A pénzben duskáló nép egyszerűen nem hoz be elegendő árut s így sok helyen divatba jött, hogy a városi vevők falusi otthonukban keresik fel a termelőket. Tudunk eseteket, ahol falusiak vékánként 20 koronájával adtak el búzát — a háztól elszállítva. A gabonaművek áremelkedése oly pénz feleslegekhez juttatta a paraszt földmivelő gazdákat, hogy azok ma nincsenek rászorulva a gyors eladásra. Az adók behajtása körüli engedékenységek, a moratorium nyújtotta könnyű fizetési módok és előnyök a termelő falusi népet úgy megtömték pénzzel, hogy ma már csak

féltől áll szoba vevőivel, akiknek az árakat tetszése szerint diktálja. A napokban, hogy példát említek, a helyi piacon egy tyukért 10 K-át kért egy falusi paraszt asszony. S bizony akadt „vevő“, aki 7—8 K-át már ígért is érte. A rendőrség persze lefűlte az uzoráskodó eladót. Ujabbán aztán, már nem jönnek be a városba az ilyen eladók, hanem kívül a városon, az ország-ut mentén telepednek le s rakódnak ki. Vevő ott is akad bőven. A házalással való árusítás is sok visszaélésre ad alkalmat. Egy ilyen házaló falusi asszony egy kupa kukorica lisztet 80 fillérért, sőt 1 K-ért kínált megvételre.

Türelemesek voltunk s leszünk indokolt és jogosult áremelkedésekkel szemben, de az élelmiszerekkel való uzoráskodás ellen teljes erőnkkel kell sikra szállnunk. A fogyasztó közönség a hatósági árak kijátszóit minden egyes esetben juttassa a rendőrség kezére s főleg tartózkodjék maga is — könnyelmű vásárlásával — büntársául szegődni az uzoráskodóknak.

Üdvös dolog lenne, ha a fogyasztók egy megbeszélő gyűlést tartanának s azon az egyes élelmi cikkekért adandó árakat fixíroznák. Egyik, másik dráguló élelmiszere egykéthetes bojkott kimondása és betartása szintén elejét venné a további tulkapásoknak.

Számolni kell azzal, hogy a terményeit a rendesen 3—4-szeres árban eladó termelő ezután, ha a termelés költségei nagyobbak lesznek, mint tavaly — nem áll meg a drágításban.

A városi lakók, illetve fogyasztók ez irányu

szervezkedésével szép eredményeket lehetne elérni, különösen, ha e szervezkedés a városi adminisztráció vezetőivel karöltve menne végbe. Ne jajgassunk tehát, hanem álljunk össze s a drágítókkal szemben a legradikálisabb eszközökkel védekezzünk.

Az állam, illetve a katonai kincstár lojális bőkezűsége úgy el kapatta a termelő osztályt, hogy az sokszor hazafias érzésével elmentében — kapzsiságának engedve, szinte örül a háborúnak, illetve az ezzel járó azon előnyöknek, amelyeket oly szépen tud kihasználni, jogtalan meggazdagodására.

A tisztos polgári haszon ma már ismeretlen fogalommá vált s ez idézi elő azokat a botrányokat, amelyek a papiroszizma, a bocskor és női-ruhaposztó szállításokkal kapcsolatban izgalomban tartják ma is a közvéleményt.

A háboru végének idejét nem tudjuk, éppen ezért első rendű kötelessége a fogyasztónak, hogy a lételet megingató s aláaknázó élelmiszer uzorások tulkapásával szemben a legérellyesebben lépjen fel. Ugy legyen!

ifj. Sz. K.

Az atyuska kandeláberjei Szászvároson.

Nem mindennapi kincs birtokába jutott a szászvárosi róm. kath. templom. Nem kisebb dologról van szó, minthogy a muszka cár hatalmas gyertyatartói ma nem orosz földön, hanem nálunk égnek.

A dolog így történt: Baksay Endre városunk köztisztviselőben álló rendőrkapitánya, mint tudjuk Galiciában küzd, mint parancsőr-

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Még visszajön.

Miért borítja felhő homlokod,
Melyen béke enyhe sugári égtek?
Tekinteted mélységes kráterében
Üszke hamvadoz néma szenvedésnek.

Az erdők mélyén, ha a nap leszáll,
Ezer szavából egy sóhaja sincsen;
Fátylát nesztelen borítja az alkony,
Hogy álmaira fényt, mosolyt, dalt hintsen...

Óh, dobd magadtól el az önző gyászt,
Régen viselt színét e drága földnek:
Az ellent verő hősöknek ezerje
Meváltója lesz itt minden göröngynek!

Hogy ő reá már szemfedő borult
S nyomát se tudod — merre van, a hantnak!?
Vigasztalódj és küldj imát az égbe:
Dicső lett neve hősléklü fiadnak!...

Még visszajön... Győzelmi mámor lángja
Százerek arcán ha fellobog,
Sugárán lelke átöleli lelked
S csókja dicsfénybe vonja homlokod!

Kosztolánszky István.

Az ismeretlen.

Irta: Gyarmati Ferenc.

I.

Még a háboru elején történt.
Zöldi Adél egy napon tábori postai levelező-lapot kapott.
Ez állott benne:

Kedves kisasszony! Bocsásson meg, hogy ismeretlenül is felkeresem soraimmal. Öt évvel ezelőtt láttam, azóta nem tudom jelefelejtteni. Egy téli mulatságon találkoztunk. Ha vissza tud emlékezni, rám ismer. Én azóta tanárjelölt lettem és most, mint sebesült katoná fekszem egy kórházban. Néhány nap múlva azonban remélhetőleg elhagyhatom az ágyat és haza utazhatom. Ha megengedi, úgy átutazásom alkalmával, fel fogom keresni kedves személyét. Aranyos kacsóit csókolja: Földes Béla.

A levelező-lap tulsó oldalán szépen kikerített betűkkel volt odairva a tanárjelölt tábori-posta címe.

Adél egy ügyvédi irodában volt gépiróleány. Egyedül volt, mert a jelöltet behívták katonának, a principálisa pedig a Központi Kávéház kártyaszobájában füstölte feketére az arcát.

Adél tisztességes polgári szülők gyermeke

volt, kora fejlett és éppen ezért kissé forró temperamentum jellemezte. Bár még csak 18 éves volt, mindég a legujabb divat szerint öltözködött és arcán állandóan ott ragyogott a mesterséges pirosság. Szinte azt is mondhatnám, hogy könnyelmű volt, mert nem tudott bánni a pénzzel és e tekintetben igen gyakran visszaélt az édes atyja jószágával. Szerette a társaságot és alig volt a városban mulatság, amelyen részt ne vett volna.

Miután a levelező-lapot elolvasta, egy pillanatig maga elé nézett, aztán tanácstalanul, mint akit váratlan meglepetés ér, kibámult az iroda ablakán, amely az utcára nézett. Mintha csak a járó-kelők között kereste volna az ismeretlen levélíró.

Aztán próbált visszaemlékezni. Amennyire csak az emlékezete vitte, minden mulatságot újra átél. Beleképzelte magát azokba a forró éjszakákba, amelyek fiatal szívébe először lopták be az élet mámorát.

Sokáig merengett így a múlt ködképein... aztán egyszerre, mintha valaki meglepte volna, mosolygó arccal hirtelen felállott.

Megismerte. Nem emlékezett rá egészen tisztán, de megismerte.

Megnézte a csuklóján nyugvó kis órát. Tizenegy óra volt.

Használjunk hadisegély-postabélyeget!

tiszt s ő juttatott minket e megbecsülhetetlen hadi emlékekhez. De hadd mesélje el ő e gyertyatartók történetét.

„Kedves Kory Atyám! Ezen négy templomi gyertyatartót az orosz cár küldte Webel tábornoknak Stanislau város részére, s használva voltak az oroszok bejövetelekor tartott misén. Azután a tábornok lakásán voltak elhelyezve s miután mi február 28-án kivertük őket, elmenekültek s a lakásán maradtak. A hadbíróságunk, mint orosz tulajdont lefoglalta s kéresemre Salamon von Friedberg dandárnok és tábornok támogatása és pártfogása folytán legfelsőbb parancsnokságunk nekem adta a szászvárosi róm. kath. egyházam részére. Midőn ezen gyertyatartókat megküldöm, kérem azokat templomunkban elhelyezni s győzelmes előnyomulásunk emlékéül megtartani s a szent misék alkalmával a gyertyákat égettetni a sok derék hősi halált halt honfitársaink lelkiüdvéért, kiknek ezen szép győzelmeket köszönhetjük. Imádkozzanak érettünk is, kik tovább harcolunk a végleges győzelemig. Isten áldását kérjük! Maradtam meleg szeretettel és üdvözléssel igaz hive: Baksay Endre. III.—9.“

Most a hatalmas, embernagyságu kandeláberek itt égnék Szászvároson s regélnék nekünk az atyuska Stanislau városa iránti jóakarataról. Mi pedig a gyertyák lángolása mellett elgondolkozunk a nagy idők eseményeiről, s mikor a templom félhomályában a gyertyácskák kigyulladnak, akkor távol vidékekről, véráztatta galíciai földről hazaszálló hőseink lelkével találkozunk s beszélgetünk a magyar névnek soha el nem muló dicsőségéről s imádkozunk...

S mikor mi már nem leszünk s helyeinket a templomban más foglalja el s késő unokáink veszik majd körül imádságos lélekkel az ur oltárát, akkor e fényes gyertyatartókról az ő lelkükbe is beleszűrődik majd a mostani világrengető idők nagy emléke s a nagyapák hősi lelkülete szállja meg majd őket is.

S mikor a legendák s mesék világa veszi majd körül mindazt, ami most élő, nagy valóság, akkor sok idő múlva a zárda krónikáiból kiolvassák azoknak a gyertyatartóknak történetét s talán mint mesét emlegetik majd, hogy egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy vitéz kapitány, aki elment küzdeni magyar

szívvvel, magyar földért s messze földről, nagy csaták mezejéről küldte ezeket ide, hogy állítsák fel az ur templomában a magyar dicsőség mindig ragyogó emlékéül. *Benoit.*

Jegyzet. A gyertyatartók teljesen felszerelve 2 méter magasságúak, mindeniken 19 gyertya ég. Az egész anyaga kinaezüst, néhol aranyozással és mozaik munkával díszítve. Minden figyelemre méltók s ha belső értékük nem is olyan nagy, a hozzáfűződő események miatt ránk nézve sokat érők. A gyertyatartókat, amelyek M. G. Zobel kereskedő kirakatában láthatók, Schuster János helybeli szász polgártársunk hozta haza, aki mint népfelkelő őrmester pár napi szabadságra jött haza.

A háboru krónikája.

A miniszterelnökség sajtóosztályának a „Szászváros és Vidéke“ részére küldött eredeti táviratai.

Budapest, márc. 22. Hivatalos. Przemysl vára négy és fél havi körülvétel után, erejének fogytán március 22-én becsülettel elesett. A védősereg e hónap közepén szükében kezdett lenni az élelmikészleteknek, ekkor Kusmanek gyalogsági tábornok az utolsó támadásra határozta el magát. A kirohanó csapatok f. hó 19-én korán reggel a várövére át előretörték és hét órai harcban nagy orosz erővel szemben a végsőkig helytállottak. Végül is a számbeli túlsúly arra kényszerítette őket, hogy a váröv mögé visszavonuljanak. A következő éjszakákon az oroszok Przemysl ellen több oldalról előnyomultak. Ezek a támadások, úgy, mint valamenyi előző, a vitézül védett erődítmények tüzeiben megtörttek. Az e hónap 19-iki kirohanás után a legszűkebbre szabott élelmiszeranyagok is már csak három napi ellenállást engedtek. Ezért a várparancsnok időközben azt a parancsot kapta, hogy ennek a határidőnek lejárataival és a hadianyag megsemmisítése után a várat az ellenségnek átengedje. A várnak egy pilótája jelentette, hogy az erődöt az ágyúkkal, löszszerrel és az erődítési művekkel együtt idejében elpusztítani tényleg sikerült. A várőrség önfeláldozó kitartása és utolsó harca épp oly méltó a dicsőre, mint a korábbi rohamokban és ütközetekben tanúsított vitézsége. Ezt

az elismerést Przemysl hőseitől az ellenség se fogja megtagadni. A vár eleste, amellyel a hadvezetőségnek már hosszabb idő óta számolnia kellett, a helyzetre a maga egészében befolyással nincs. A tábori hadseregnél a Kárpátokban az uzsoki szorosától egészen a koniecznai nyeregig terjedő szakaszban áll a harc. Höfer, altábornagy.

Berlin, márc. 24. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszíntérről jelenti: A Champagneban csak tűzérési harcok folytak. A Bois de Pretreben, Pont a Moussontól északnyugatra az ellenséget, amely egy terephódításunkat vitássá akart tenni, visszavetettük. Badonvillertől északkeletre és Reichsackerkopfnál megújított ellenséges támadások tüzünkben összeomlottak. Hartmannsweilerkopfnál ezidő szerint újból folyik a harc. Keleti hadszíntér: Memeltől északra üldözésben lévő csapataink Polangennél ötszáz orosz elfogtak, három ágyút és három géppuskát zsákmányoltak és visszavettek az ellenségtől sok elrabolt szarvasmarhát, lovat és egyéb jószágot. Laugsargennél, Taurogentől délnyugatra és Mariampoltól északkeletre több orosz támadás az ellenség súlyos veszteségi mellett meghiúsult. Itt husz orosz tisztet, több mint 2500 főnyi legénységet foglyul ejtettük és öt géppuskát zsákmányoltunk. Plocktól keletre is balul ütött ki több ellenséges előretörés. A német hadsereg hálás köszönettel adózik. Przemysl vitéz védőseregének, amelyet a védelem négy áldozatteljes hónapja után csak az éhség tudott legyőzni.

Budapest, márc. 25. Hivatalos. A Kárpátokban csapataink az uzsoki szorosától nyugatra eső arcvonalon erős orosz támadásokat visszavertek. A harc tart. A tegnapi nap egyes szakaszokon nyugodtabban telt el. Az ellenségnek ismét 1500 embere került fogságba. Vyskownál meghiúsult egy ellenséges támadás, melyet az általunk 22-én elfoglalt állások ellen intéztek. A harcvonal többi részén nem történt lényegesebb esemény. A déli hadszíntéren az utóbbi időben a Duna és a Száva mellett elszigetelt ágyuharcok voltak. Az általános helyzet nem változott. Höfer.

Berlin, márc. 25. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszíntérről jelenti: A Maas magaslatakon Verduntól délkeletre és a Hartmanns-

Délben, szinte szaladva sietett haza a levéllel. Felolvasta a szüleinek és nyomban megírta rá a választ:

Tisztelt Uram! Sorai kellemes meglepetést szereztek nekem. Emlékszem Önre. Ismerem. Személyes ismeretséget mielőbb várom. Gyógyulást. Üdvözl: Adél.

Az anyjának nagyon tetszett a dolog és délután, amikor a szomszédos utcában lakó testvére, a gyermekek nagynénje, átment hozzájuk, nem kis örömmel újságolta az ismerős levelét.

A nagynéni csöndesen mosolygott és csak ennyit mondott:

— Ez érdekes...

Nem szeretett sokat beszélni. Keveset és megfontolva beszélt. Annál bőbeszédűbb volt a leány anyja. Mintha nem is lettek volna testvérek, annyira elütdött egymástól a természetük. Különösen sokat szeretett beszélni a leányáról, Adélról, akinél szebb leányt nem akart ismerni a megyében. És éppen ezért nem mert vele úgy bánni, mint a leányával. Amit az akart, annak úgy kellett lenni. Az anya szinte félt a leányától...

II.

Délután, mikor irodába ment a leány, postára tette a levelet.

Este, vacsora után, mikor együtt volt a

család, a leány újra elővette a tanárjelölt levelét és felolvasta. Az anya öregedő arcán megjelent az a boldogító mosoly, amely olyankor lopózik az anyák arcára, mikor a leányuk iránt komolyabb fiatalember érdeklődik.

Az anyák ilyenkor, kivétel nélkül, a házasságra gondolnak. Az Adél anyja pedig szentül meg volt győződve, hogy ebből az ismeretségből házasság lesz. Annyira beleásta magát ebbe a meggyőződésbe, hogy mélyen megsértődött volna, ha valaki megkísérli azt kétségbevonni.

Az apa kissé kedvetlennek látszott. Mintha nem tetszett volna neki az egész história. Csöndesen szivta a szivarját és hallgatott.

III.

Három nap múlva, egy keddi napon, illatos levelet kapott Adél. Megismerte a címzésről, hogy Földes Béla tanárjelölt küldte. Megforgatta, nézte, aztán felbontotta. Rövid levél volt, de annál nagyobb örömet okozott Adélnak az, amiről e sorokban értesült:

Kedves kisasszony! Sorait leirhatatlan boldogsággal olvastam. Csütörtökön délelőtt 11 órakor érkezem. Ha megteheti, várjon az állomáson. A sapkámra tűzött fehér szegfűről föl fog ismerni; legyen magánál is, hogy én is felismerhessem... stb. Üdvözl és kezeit csókolja: Földes Béla.

Még csak féltizenkettő volt, de Adél már nem tudta bevárni a delet. A vonalzóval előre vitte a fali óra mutatóját, amely egyszerre delet mutatott. Bezárta az irodát és sietett haza.

A család nagy örömmel fogadta a hírt és az anya már a csütörtöki ebéd ügyében kezdett tárgyalni az apával.

Másnap nagy sürgés-forgás volt a háznál. Egész nap szüntelenül lármázott a kis rézmoszár és a nagy tűzhely erőlködésében egészen kivörösödött.

A legkülönfélébb tészták kerültek ki a boldog anya keze alól és csütörtökön már három sült csirke, négyféle tészta és néhány üveg finom bor várakozott a tanárjelöltre.

Adél reggel megüzente az öccsével, hogy nem mehet irodába. Fölvette legszebb ruháját, amelyre egy fehér szegfűt tűzött, az arcát óvatosan befestette és a zsebkendőjébe annyi parfümöt öntött, hogy szinte elszédült tőle. Tíz órakor kocsit fogadott és az anyjával együtt kiment az állomásra.

IV.

Az állomáson hatalmas néptömeg tolongott a csipős őszi hidegben. Asszonyok, férfiak, leányok vegyesen vártak egy vonatot, amely sebesült katonákat hozott magával. A perronon

weilerkopfon folyt jelentéktelen csatározásoktól eltekintve, amelyek még tartanak, csak tüzéségi harcok voltak. Keleti hadszíntér: Az oroszoknak Augusztówtól keletre és délkeletre, valamint Jedvorozeknál Prasnistől északkeletre ellenünk intézett támadásait visszavertük.

Legujabb táviratok.

Budapest, márc. 26. Hivatalos. A Kárpátokban heves harcok folynak tovább. Ismételt orosz támadásokat úgy nappal, mint az éj folyamán visszavertük. Az általános helyzet változatlan. Délre fekvő területen csapataink elfoglaltak 11 orosz támpontot és több mint 500 oroszot elfogtak. Orosz-lengyelországi és nyugat-galíciai arcvonalon tüzéségi harc folyik. Sulejowtól délkeletre fekvő Paradis helység templomtornyát tüzelésünkkel felkellett gyujtanunk, mert megállapítottuk, hogy az ellenséges tüzéségnek megfigyelő állomásul szolgált. Höfer, altábornagy.

NAPI HIREK.

Óh, ugy van, ugy.

Hajóm az élet tengerére szállva,
Vigan fütyöréstem fedélzetén;
S ezernyi célnak sorfala közt járva,
Nem kutattam, melyik legyen enyém.

Viharnak, vésznek rémes kacagása
Örvényt, száz poklot dobott bár felém,
Izzó lelkemnek vidám szárnyalása
Mosolygó eget varázsolt elém.

Rettegett hőse lettem minden Mának...
Midőn te jöttél, térdem megroggyott
És dacos szívem imába fogott.

... Óh, ugy van, ugy!... ugy kell legyen!...
[Az Isten
Mennyét szemedbe azért tette le,
Legyen éltem imádattal tele.

Kosztolánszky István.

— **Kitüntetés.** A német császár a 64-ik gyalogezred parancsnokát, Zsivanovics János ezredest, az ellenség előtt tanusított magatartásáért a vaskeresztel tüntette ki. Háziezredünk derék parancsnoka augusztus óta

szuronyos népfelkelők jártak fel s alá, hogy rendet tartsanak.

Adél az anyja kíséretében utat tört magának az elsők közé. Rosszul leplezett izgatottsága feltűnt a körülötte állóknak, akik sokszor rajta felejtették a szemüket.

... Nehány percnyi várakozás után, végre besiklott a vonat az állomásra. Adél közelebb ment a sinekhez. Élénk tekintete móhon járta végig a vonat ablakait és lépcsőit.

Az egyik kocsiban megpillantott egy fehérszefűs katona sapkát.

Ugy érezte, mintha a szive kissé hevesebben vert volna és szemeiben szinte lángra lobbant az öröm.

Az anya csöndesen várakozott.

A következő percben azonban a kalauz jelt adott és a vonat lassan megindult.

Adél szinte kétségbeesett tekintettel nézett arra a kocsira, amelyben a fehérszefűs sapkát megpillantotta.

A lépcsőn hirtelen megjelent az ismeretlen és mosolygó arccal köszönt Adélnak, aztán visszasiatott a fülkébe és tovább aludt...

Délben a család szomorúan ebédel. Senki sem izlett az étel. Csak Péter, a legkisebbik fiu jegyezte meg:

— Jaj, de jó ez a csirke comb...

a harctéren van s vitéz magatartásáért Ófelsége már decemberben a hadiékítményes vaskoronarend III-ik osztályával tüntette ki.

— **Adakozzunk a „Vörös-Kereszt” egylet részére.**

— **Hősi halál.** Ifj. Váczi József 22 éves jogszigorló — Andersen József dévai törvényszéki bíró sógora — a kárpáti harcokban hősi halált halt.

— **Kitüntetések.** Berzán Pompej 63. gyalogezredbeli századost, aki a háboru elején a hadiékítményes katonai érdemkeresztet kapta, újabban az ellenséggel szemben tanusított hősiességének elismerésül a hadiékítményes vaskoronarend III. osztályával tüntette ki Ófelsége. A kitüntetett százados Fehér Róbert vezető jbiró sógora. — Szüszer Simon, volt petrozsényi kereskedő, 64-ik gyalogezredbeli tart. főhadnagy, aki néhány héttel ezelőtt az északi harctéren hősi halált halt, a hadiékítményes katonai érdemkereszt III-ik osztályával tüntettetett ki.

— **Létszám-apadás a bíróságoknál.** A dévai kir. törvényszék és a hozzátartozó járásbíróságok 211 főre rugó személyzetéből 82-en teljesítenek katonai szolgálatot. Ezekből 15-ön a bírói, 11-en a jegyzői karhoz tartoznak. E számok az újabb behívások folytán jelentékenyen fognak növekedni. A kir. ügyészség személyzetéből ketten lettek eddig hadba hívva. A fogházőr személyzetéből is 4-en vonultak be a katonasághoz. Az igazságszolgáltatás a megapadt személyzeti létszám mellett is zavartalanul folyik. Itt említjük meg, hogy a vármegye területén működő 105 ügyvéd közül 47 ügyvéd van a harctéren.

— **Istentisztelet.** A nagyhéten a róm. kath. templomban az istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg. Virágvasárnap d. e. 10 órakor szentmise és passio éneklés. D. u. 5 órakor vecsernye. Szerdán d. u. 4 órakor gyászvecsernye. Csütörtökön d. e. 9 órakor szentmise és oltárfosztás. D. u. 4 órakor gyászvecsernye. Pénteken d. e. 10 órakor szentmise és passioéneklés. D. u. 4 órakor gyászvecsernye, 6 órakor szentségletétel. Szombaton reggel 7 órakor tűzszentelés, keresztikút szentelés. Körülbelül 9 órakor szentmise. D. u. 5 órakor feltámadási szertartás és körmenet. Husvétvasárnap d. e. 9 órakor első, 10 órakor nagy mise és szent beszéd. D. u. 5 órakor ünnepi-vecsernye. Husvéthétfőn d. e. 9 órakor mise, 10 órakor nagymise. Husvétkedden d. e. 9 órakor nagymise. A husvéti szent gyónás mindennap. Lelkészi hivatal.

— **A tisztiszolgák szabadságolása.** A hadvezetőségnek tudomására jutott, hogy betegség miatt szabadságolt tisztnek nélkülözhető tisztiszolgáikat otthonukba szabadságolták. Miután szabadságolásokat csak a hadügyminiszter engedélyezhet, az ilyen szabadságolásokat azonnal be kell szüntetni. Azok a tisztiszolgák, akik hasonló körülmények között még szabadságon vannak, kötelesek bevonulni tisztjeikhez, vagy póttestjükhöz.

Gravenhorst Gyula szíjgyártó-mester Szászváros, Hegy-utca 5. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát lószerszámok, testövek, bocskorszijak és nadrágszijakban, nyergek és mindennemű lovaglási szerszámokban. Ezenkívül minden e szakmába vágó cikkek a lehető leg-

111 :: olcsóbb árakban kaphatók :: 5—
Rendelések és javítások lelkiismeretesen, gyorsan, kifogástalan kivitelben és olcsó árban teljesíttetnek.

— **Hamis kétkoronás bankjegy.** Megállapították, hogy hamis kétkoronás bankjegyek vannak forgalomban. A hamisítványok azonban, a melyek első pillanatban sikerültek látszanak, igen sok hibával bírnak. Így a baloldalon lent, a hol a bankjegy értéke a különböző nemzetiségű nyelveken van feltüntetve, az alulról számított harmadik sorban Dvue Krune áll Dvilje Krune helyett, továbbá oldalt a magyar szövegben a Buda szó után hiányzik a kötőjel, a kormányzó szóban az á betűn nincsen ékezet. A hamisítványok német szövegükben pedig 1914. augusztus hó 1-től, a magyar szövegükben pedig 1914. augusztus hó 5-ről vannak kelteve. Ilyen módon a hamisítványok könnyen felismerhetők.

— **Mindennel és mindenben takarékoskodjunk, mert nem tudhatjuk, hogy a háboru meddig tart s mennyire veszi igénybe meglévő készleteinket!**

— **Kinevezések.** Herbay Jenő a marburgi kadetiskolát elvégezte és mint zászlós az aradi 33-ik gyalogezredhez lett kinevezve. A fiatal katona Herbay Ágoston veceli körjegyző fia.

— **Köszönetnyilvánítás.** A hadifoglyul ejtett katonáink sorsának enyhítésére a következő nemes szívű Uraktól folytak be adományok, melyekért a városi tanács ezuton is hálás köszönetét fejezi ki. Andrae József 10 K, Lobstein József 3 K, Schulmeister Gábor 5 K, Kaudus (Wien) 3 K, Bocz Soma 1 K, Graffius F. 50 fill., Lazaroiu J. 1 K, Eisenburger Gyula 10 K, Widmann F. F. 1 K, Schuleri Frigyes 10 K, Balog József 2 K, Andrei lelkes (Kasztó) 1 K, dr. Sglimbea O. 2 K, Kootz Gusztáv 5 K, Schul Zsigmond 4 K, Simon Ferenc 2 K, dr. Pápiu Eneas 2 K, Radó bácsi 1 K, Gönczy Sándor 1 K, Spengler 1 K, Szabó Péter 2 K, Wagner Gusztáv 2 K, Schumacher L. 5 K, Weltzer 5 K, Baumann G. 5 K, Vulcu I. J. 10 K, Barcsi János 4 K 50 fill., Schunn G. 2 K, dr. Deák Ágoston 5 K, Ardeleana tak. hit. intézet 10 K, Vorschussverein Akt. G. 10 K, Szászvárosi takarékpénztár Rt. 10 K. Szászváros, 1915. évi március hó 19-én. A városi tanács. Andrae József polgármester.

— **Hadi beszédek.** A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala népszerű füzetekben kiadja azokat a tanulságos és lélek-nemesítő beszédeket, amelyek a háboru óta legkiválóbb államférfiaink, főpapjaink, tudósaink, íróink és politikusaink tartottak a nyilvánosság előtt, az országos Hadsegélyző Bizottság felolvasásai sorozatán. A hazafias, igaz magyar szelleműl áthatott beszédek retorikai szempontból is rendkívül becsesek. Gondolatokban gazdag, gyönyörű munka valamennyi; a közönség jól teszi, ha a tizfilleres füzeteket megvásárolja és összegyűjti. Nagyszerű és maradandó emlékei lesznek e füzetek annak a hazafias föllángolásnak és együttérzésnek, amely a nemzet minden rétegét oly megható módon egyetlen táborba terelte a magyar nemzeti becsület és a magyar nagyság védelmére. Eddig gróf Apponyi Albert, Csernoch János, báró Hazai Samu, gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula, Prohászka Ottokár és Rákosi Jenő hadibeszédei jelentek meg. A füzetek az Általános Beszerzési és Szállítási Rt. útján (Budapest, V. Kádár utca 4.) rendelhetők meg, de kaphatók a dohánnyózdákban is. A befolyó tiszta jövedelmet a háboruban elesett vagy a kapott sebek következtében elhalt katonák özvegyei és árvái javára fordítják.

— **Vásár.** Gyulafehérvár városban az eredetileg március 30-ikára eső országos kirakós és állatvásár ez évben március 29-én fog megtartatni.

— **A szászvárosi Ifjusági Leányegyesület — a vak katonáért.** Április 10-én a helybeli Ifjusági Leányegyesület a Magyar Kaszinó nagytermében, a vak katonák javára műsoros estélyt rendez. Részletes program jövő számunkban.

— **200 új sebesült Déván.** Dévai tudósítónk írja: Hétfőn, e hó 22-én d. u. 200 új sebesült katona érkezett Dévára. A harc kép telenné vált hősokeket az állomáson óriási közönség várta és a leszállás alkalmával részvételjes szavakkal üdvözölte. Mint minden alkalommal, úgy most is jelen voltak a vöröskeresztes hölgyek, akik nagy figyelemmel és odaadó gyöngédséggel segédkeztek a sebesültek leszállításánál. Az új sebesültek legnagyobb részét könnyebb lösebb tette harc képtelenné, volt azonban köztük néhány igen súlyosan sebesült is. Mindannyian a legutóbbi kárpáti harcokban vettek részt és ott sebesültek meg. A 200 új sebesült között 28 német katona van, akik közül a legidősebb 21 éves. Az új sebesültek közül 60-at a Reserve-spítáiban, 140-et pedig a megyei közkórházban helyeztek el, ahol még az éjszaka folyamán új kötéseket kaptak.

— **Katonáink mindennapi eledele.** A hadügyminiszter legújabb rendelete alapján a harctéren lévő katonáinknak naponta a következő táplálék jár ki: 400 gramm hus, 700 gramm kenyér vagy kétszersült, 30 gramm só, fél gramm bors, hat deci magyar bor délbén. Ugyanannyi estére, 140 gramm főzelék, 92 gramm kávékonzerv és végül 36 gramm pipadohány, vagy ennek ellenértéke, 10 drb. cigareta.

— **A tengeri-liszt maximális ára.** Hunyad megyében az ármegállapító bizottság a tengeri liszt árát (nagybani eladásnál, zsák nélkül) 1915. március és április hónapokra métermázsánként 44 korona 24 fillérben állapította meg.

— **A gazdasági gépészek felmenthetők.** A m. kir. honvédelmi miniszter intézkedése alapján a közönséges munkásokkal nem helyettesíthető, népfelkelésre kötelezett, qualificált gazdasági gépészek (gépészek) feltétlen szükségesség esetén, a szükség tartamára a népfelkelési tényleges szolgálat alól felmenthetők. A felmentés iránti kérvények a felmentendő egyének alkalmazási helyén a főispánhoz nyújtandók be. A már bevonultak csakis egészen kivételes és sürgős esetekben szabadsgolthatók.

— **Tisztviselők és a választmány választása.** Hunyaddobra lapusnyaki Vöröskereszt Egylet március hó 14-én tartott alakuló, illetve beolvadó gyűlést. A 410 tagnak az élén a következő tisztikar és választmány fog állani. Elnök Cs. Lázár Lászlóné. Társel. Cs. Lázár László. Alelnökök Lesnicán Ádám, Tompos Mátyás. Társelnökök Petrich Lőrincné, Lázár Anna. Titkárok Soós Józsefné, Rignáth Béla. Jegyzők özv. Nagy Károlyné, Rosu Tamás. Pénztárnokok Herbay Miklós Sujága Emánuel. Gondnokok Löbl Izidorné, Cs. Lázár László, Orvos dr. Petrich Lőrinc. Választmányi tagok Cs. Lázár Anna, dr. Petrich Lőrincné, Petrovits Józsefné, Rignáth Béláné,

Nagy Károlyné, Musztec Jánosné, Löbl Izidorné, Dreshmith Domokosné, özv. Lakatos Demeterné, Murár Józsefné, Kodolányi Árpádné, Baár Sándorné, Soós Józsefné, Sujága Emánuelné, Rosu Tamásné, Ardelán Nikodemné, Cs. Lázár László, Cs. Lázár Lajos, dr. Petrich Lőrinc, Lesnicán Ádám, Tompos Mátyás, Rosu Tamás, Sujága Emánuel, Baár Sándor, Löbl Izidor, Herbay Miklós, Rignáth Béla.

— **Harc a kiéheztetés ellen.** Ellenségeink ki akarnak éheztetni; ez ellen nekünk itthon levőknek kell harcolni; katonáink a harctéren, mi itthon. A mi fegyvereink: 1. igényeink redukálása, ha háborog is eleinte a gyomor; kevés hús, nagyon mérsékelt zsirozás. Katonáink győzelmét az otthon levő önmegtagadó és józan takarékos polgárság biztosíthatja. Jobb állandóan mérsékelt táplálkozni, mint majd éhezni. 2. Minden talpalatnyi földnek megművelése; tehát a munka, a dolog; nem felszórólt napibért, hanem hazafiságból; akik képtelen napszámot kérnek egyenrangúak a spekulánsokkal és uzorásokkal. 3. Aki nem dolgozik és henyélve akar élösködni az államségélyen, az hazaáruló. Aki megfogja az ekeszarvát, a kapa és ásó nyelét és segít másoknak is, ép oly hős, mint az kinek mellét a signum laudis ékesíti.

— **Katonák szabadságolása tavaszi munkák végzésére.** A harcvonalon innen levő az ugynevezett pöttesteknél szolgáló legénység egy része, amennyiben a hadviselési érdekek megengedik 14 napra szabadsággolható, hogy a beálló sürgős tavaszi munkáknál a természetszerűen mutatkozó munkásihiány lehetőleg enyhíthessék. Csakis gazdák, hozzátartozóik és gazdasági munkások kapnak ily célra szabadságot. A szabadságolásnak két módja van. Az egyik az egyéni, melyet minden jogosult csak személyesen kérhet az illető pöttestparancsnoktól. A másik a katonamunkáscsoportok kirendelése, melyet községeknek és egyes birtokosoknak áll jogukban kérni, a községi előljáróság által látta-mozott, a legközelebbi állomásparancsnoksághoz intézett kérvényben. A községi előljáróság kötelessége a szabadsággolt katonamunkásokat munkába helyezni, ellenőrizni, a szabadságolással visszaélőket pedig a csendőrség útján csapatjukhoz visszaküldeni. A munkáscsoportokat a pöttestparancsnokságok állítják össze és egy erélyes altiszt vezetésével bocsátják a birtokosok és községek rendelkezésére.

— **Felhívás az olvasókhöz.** A háboru okozta rendkívüli nehézségeket csak rendkívüli alkalmazkodással tudjuk legyőzni. Azon olvasóink (lelkészek, tanítók, jegyzők) akiknek alkalmuk van a néppel érintkezni, rábeszéléssel hassanak oda, hogy minden föld- és háztulajdonos minden tenyérnyi kis földet élelmiszernövényekkel ültessen be, (burgonyával, babbal, stb.) Virágokat és egyéb most fölösleges dolgokat ráérünk majd a háboru után természeteni. Aki ez ellen vét, vagy aki az ilyen irányu agitációt — melynek a közelgő tavasz miatt már most meg kell kezdődni — elmulasztja: bünt követ el.

— **Sebesültek Algyógyon.** Az algyógyi „Emke“ földmives iskola kórházába a napokban 20 sebesült katona érkezett. A többnyire horvát anyanyelvű katonákat a lakosság nagy szeretettel fogadta s az intelligencia mindenféle enni valóval és cigarettával vendégelte meg.

— **Elrettentő büntetésként.** Volt idő, amikor a kézrekerült hazaárulóknak bélyeget sütöttek a homlokára, fülét, orrát levágták és hagyták tovább élni az elárult hazában elrettentő példaként. A mai törvényhozás már sokkal átfinomultabb, nem ismeri az ilyen ítélezést, pedig lehet, hogy az öregeknek volt itt igazuk. Ha valaki akkor a hazaáruló az, aki még az apagyilkosnál is kevésbé érdemel irgalmat. A világháboru hazaárulóinak egy új csoportját hozta a napokban nyilvánosságra a sajtó, a hadseregszállítók társaságát, akik papiros posztót és bakkancsot szállítottak katonáinknak. Az eddig letartoztatottak névsorát ideiglatjuk mi is: Dr. Taubes Henrik mármarosai ügyvéd, mint bakkancs-közvetítő, Taubes Jenő, Krieshaber Leo vároosi bizottsági tag, Kohn Béla, Váradai Sándor, Lédermann Mór. „Az Est“ egyik száma azzal vigasztal, hogy a csaló hadseregszállító szerencsére nem „magyar különlegesség“. A japán, az orosz, a francia és angol hadseregnek is voltak és vannak ilyen csalói, mint ezek a „magyar gazemberek.“ Hát mi ebből a vigasztalásból nem kérünk, mi elrettentő büntetéseket követelünk, hogy Magyarországon egyszersmindenkorra lehetetlenné legyen téve az ilyen aljas, becstelen, hazaáruló üzérkedés.

— **Konyhanövényeket termeljünk.** Kolozsvárt nagy mozgalom indult meg egyelőre a sajtóban a Konyhanövények termelése érdekében. E tekintetben az iskolák igazgatóságai is sokat tehetnének a növényi táplálékok termelésének elősegítésére. Amelyik iskolának nincs kertje, alkalmas földje, az haphason ilyent a várostól vagy más testületektől. A derék tanulóifjúságot bizonyára nem sokat kell kapacitálni, hogy egyéb sportolás helyett az idén egész lelkesedésével vesse rá magát a kertművelésre. A dolog nevelési haszna nyilvánvaló. És ha a főbb iskolák nem érnének el egyebet, mint azt, hogy ezen az uton saját internátusaik ételmi szükségleteinek bizonyos részét fedezhetik, már ez is nevezetes eredmény volna.

Kiadó lakás. A Sörház-utcában, 11. sz. házban egy utcai (emeleten lévő) lakás, mely áll 5 szoba, konyha belépő, éléskamra, padlás, pince, fűskamra és mosó-konyhából, április hó 1-től bérebe kiadó. (Villanyvilágítás berendezéssel.) Értekezhetni Schärer Dáviddal Főtéren, a Szászvárosi Takarékpénztár házában. 115 2—3

FISCHER és Tsai
faiskolák és szőlőültvénytelepek
Tulajdonosok: ifj. AMBROSI M. és Fischer L. örökösei.
NAGYENYED

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cementgyár, Kugler és Társai
Brassóban. Itt helyben kapható **M. G. Zobel** cégnél.